

Lokální dějiny kinematografie se v posledních dvaceti letech rozvíjejí jako jedna z nejdynamičtějších větví filmových studií. Hlavní příčinou zájmu o lokální dějiny je nepochybně důraz na výzkum co nejširšího spektra primárních pramenů, jenž se projevuje v rámci tzv. „nové filmové historie“. Lokální orientace ale souvisí také s obecnějšími posuny ve společenských vědách, například s orientací kulturní historie na mikrohistorická bádání nebo s debatou o regionalismu v sociologii. Není pochyb o tom, že výzkum dějin kinematografie ve specifických kulturních, sociálních, demografických či urbanistických podmínkách určitého „místa“ (regionu, města, sociálně specifické městské čtvrti, diaspory, etnické či jazykové enklávy...) umožňuje klást otázky, které jsou na jednu stranu „lokálně specifické“, na druhou stranu ale významně ovlivňují i „všeobecnou“ historii filmu.

Studie z dějin lokální filmové kultury, obsažené v tomto sborníku, jsou propojeny časovým a prostorovým vymezením: Zaměřují se vždy na určité město (tím je ve většině případů Brno) a na období do druhé světové války, kdy byla v Rakousku-Uhersku a později Československu rozvinuta nebohatší infrastruktura lokálních kulturních institucí, spolků, časopisů a dalších aktivit. Společné jim je ale také základní metodologické východisko: konceptuální model sítě. Pojem síť na rozdíl od tradičních umělecko-historických konceptů díla a autora umožňuje zrovnoprávnit filmovou produkci s distribucí a recepcí, uvažovat o kinematografii v rámci širšího řetězce médií, soustředěného například kolem městského celku nebo průmyslového podniku či popsat avantgardu jako síť skupin a jednotlivců soustředěných kolem určitých lokálně zakotvených spolků nebo časopisů.

Jednotlivé příspěvky se věnují těmto tématům:

- role průmyslových filmů v urbanistických projektech a seberepresentaci města Rotterdamu;
- funkce médií při budování Zlína jako Baťova „ideálního průmyslového města“;
- dějiny amatérské fotografie v Brně na počátku 20. století;
- činnost brněnské avantgardy v meziválečném období;
- publikační a ediční aktivity Františka Kalivody, vůdčí osobnosti brněnské avantgardy;
- vědecká činnost profesora Jaroslava Boučka a jeho vazby na brněnské kulturní prostředí;
- téma vědecké kinematografie ve scénáři fikčního filmu Vladimíra Úlehly;
- edice a materiály: dějiny brněnských kin; rozhovor: vzpomínky na kočovná kina v Brně; filmové plakáty Antonína Jera.

Přítomný sborník byl připraven v rámci výzkumného projektu Filmové Brno, zahájeného v roce 2004 na Ústavu filmu a audiovizuální kultury FF MU v Brně.